

PREFAȚA EDITORULUI

Mitropolitul Ilarion Alfeyev un prolific teolog și un misionar dinamic al zilelor noastre. Înalt Preasfinția Sa, mitropolitul Ilarion, s-a născut în 24 iulie 1966 în Moscova și a urmat cursurile școlii vocaționale de muzică la violină; în 1981 devine citeț al parohiei închinată Sfântului Mormânt; iar din 1983 devine ipodiacon al mitropolitului Pitirim Nechaev de Yuriev și lucrează în același timp la Departamentul Publicații al Patriarhiei de Moscova. În 1984 este admis la Facultatea de Compoziție a Conservatorului de stat din Moscova; iar între anii 1984-86 își satisface stagiul militar; ca apoi în 1987 să părăsească în chip voluntar cursurile Conservatorului devenind novice/frate în Mănăstirea Sfântul Duh din Vilnius.

Depune voturile monahale în 19 iunie 1987 la catedrala Mănăstirii Sfântul Duh din Vilnius, iar în 21 iunie este hirotonit diacon de către Arhiepiscopul Victorin de Vilnius și Lituania. În 19 august 1987 este hirotonit ieromonah de către Arhiepiscopul Anatoli de Ufa și Sterlitamak în Catedrala Sfânta Fecioară din Vilnius, moment din care asumă responsabilități parohiale, mai întâi în mediul rural (Telsiai, Kolainai și Tituvenaj – în episcopia de Vilnius), apoi ca rector al Catedralei Bunevestiri din Kaunas, iar în 1990 devine delegat al diocezei de Vilnius, Lituania, la Sinodul Local al Bisericii Ortodoxe Ruse.

Studiile teologice le realizează, în țară, între 1989-1993, ca student prin corespondență, iar în 1993 pleacă la Oxford unde va lucra sub conducerea mitropolitului Kallistos de Diokleia și slujind la parohia Souroj; obține titlul de doctor în 1995, an în care devine slujitor în cadrul DECR, iar în 1996 devine membru al Comisiei Teologice Sinodale a ROC și slujește la Biserica Sfânta Protomartiră Ecaterina – Close to the Fields din Moscova – reprezentanța Bisericii Ortodoxe din America. În această perioadă are o bogată activitate didactică la Sf. Vladimir – New York și la Saint Serge – Paris, unde obține un nou titlu de doctor.

În 2002 este ales episcop de Podolsk, iar în 2003 este numit episcop de Viena și Austria și este numit reprezentant al ROC (The Russian Orthodox Church) pe lângă organizațiile europene din Bruxelles. În 2005 este ales docent-privat pentru catedra de Dogmatică la Universitatea din Freiburg, Elveția, iar în același an primește premiul Sfântul Macarie

Disputa onomatodoxă a atras în polemică nume mari: Bulgakov, Berdiaev, Florenski ș.a. Este interesant modul în care preotul Hrisant și arhiepiscopii Antonie și Nikon au atacat unilateral acest amplu ghid de rugăciune. E greu să identifiți cauzele, totuși am putea spune că ele sunt de natură subiectivă. Mi se pare suficient argumentul inserat în liniște de mitropolitul Alfeyev, argumentul Sofronie Saharov. Mitropolitul spune că părintele Sofronie, practicant al rugăciunii inimii, nu a intrat în dispută, ci a rămas cu rugăciunea. Acesta „nu folosește *formula imiaslavă* și nu numește numele lui Dumnezeu, Dumnezeu, cu toate că se apropie îndeaproape de această afirmație, atunci când vorbește despre numele lui Dumnezeu ca energii ale lui Dumnezeu, iar energia o numește *Dumnezeire*. În afară de aceasta, părintele Sofronie nu pune numele lui Dumnezeu mai presus de icoană și nu îl identifică cu lumina taborică, dar îl compară cu icoana și vorbește despre faptul că el poate să fie mijlocul care cauzează venirea luminii dumnezeiești. În principal, părințele Sofronie afirmă că „numele lui Dumnezeu este energia lui Dumnezeu, locașul prezenței lui Dumnezeu și el este legat ontologic cu *Însuși Dumnezeu*”.

Sinodul Bisericii Ruse a declarat învățătura imiaslavă ca fiind eronată și a interzis cărțile și manifestarea onomatodoxă, mulți călugări au fost expulzați din Athos, dar disputa nu a fost tranșată. Poziția cărții mitropolitului Alfeyev este demnă de a fi remarcată. Prin lucrarea sa nu numai că reasează cartea *Pe Munții Caucaz* acolo unde îi este locul, ci lansează acest *manual de rugăciune* în inima Occidentului, publicându-l în Fribourg, în anul 2007.

Apreciem cu multă satisfacție rafinamentul și claritatea cu care mitropolitul Alfeyev creionează discursul scripturistic privitor la Numele lui Dumnezeu și decantează ideile directe. După cum în vechiul Israel numele lui Dumnezeu era identificat cu Dumnezeu *Însuși* și nu l-au despărțit de Dumnezeu, tot așa – subliniază mitropolitul – și în Biserică, numele lui Iisus nu a fost despărțit niciodată de Domnul *Însuși*. A crede în numele Lui înseamnă în chip firesc a crede în El *Însuși*. La această perspectivă se face adeseori referire în carte și, după cum se poate constata, mitropolitul îi oferă un anume primat, fiindcă îi apreciază mai mult pe Părinții Bisericii care au urmat direcția scripturistică de raportare la nume, decât pe cei care s-au raportat dintr-o perspectivă filosofică.

De aceeași considerație se bucură și sinteza patristică pe care distinsul autor al cărții o expune cu multă acuratețe. Această perspectivă are menirea de a-i oferi cititorului o privire de ansamblu asupra modului în care Biserica a receptat învățătura despre nume în dinamica sa.

Chiar dacă discursul patristic este mărginit la un singur capitol, mitropolitului Alfeyev face adeseori trimiteri la această secțiune, cu precădere din partea a treia a cărții sale unde prezintă polemica filosofică privitoare la raportul dintre Numele lui Dumnezeu și Dumnezeu Însuși.

De remarcat este și echilibrul, obiectivitatea și precauția diplomatică cu care mitropolitul prezintă atât disputele de pe Athos, cât și pe cele care au urmat îndeosebi în spațiul eclesial rus. Din aceste motive, considerăm că lucrarea de față poate fi lecturată ca un manual de rugăciune, firesc, făcând abstracție de polemica generată de mișcarea imi-aslavă. În acest fel, cititorul este invitat să devină un teolog care caută să trăiască rugăciunea inimii ce ne deschide odihnirii Treimii în noi și odihnirii noastre în Treime. Iar cheia de acces spre această odihnire în Duh este Cel care poartă slăvitul nume: Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

La praznicul „Troïței de Arhieriei”
30 ianuarie 2018

pr. Ioan Chirilă